

I. TANÁRI ARCÉLEK

1. 12. - HORVÁTH GÉZA /1921 – 1997/

Hatalmas lexikális tudása és klasszikus műveltsége miatt szűkebb és tágabb környezete egyaránt tudós tanárnak tekintette. Magyarság-vállalása tanítványai-ra is átsugárzott, s többek között emiatt a hivatalos elismerések elmaradtak, vagy későn érkeztek ...

Horváth Géza 1921. október 27-én született Dégen. Tanulmányait a gyönki, majd a kunszentmiklósi református reálgimnáziumokban folytatta. Érettségi után a Budapesti Református Theológiai Akadémián tanult 3 évig, majd a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsész fakultását végezte el 1948-ig, ahol történelem-, földrajz szakos tanári diplomát szerzett. Talán előtanulmányainak helyszínei miatt lett a Rákosi-korszakban mellőzött oktatói pályája kezdetén, mert egy évig a péti általános iskolában, majd könyvtárosként ténykedett 1954-ig. Ekkor került a Lovassy László Gimnáziumba, ahol 1983-as előnyugdíjazásáig, de azután nyugdíjasként is 1990-ig tanított.

A tankönyvek ismeretanyagán túl az építészet, szobrászat, festészet, az irodalom és zene sem maradhatott ki óráiról. Szaktárgyai mellett széles művészettörténeti ismeretekkel, továbbá latin, görög, héber, angol, német és olasz nyelvtudással is rendelkezett.

Mindennapos munkája akadályozta, hogy tudós kutató váljon belőle, bár néhány írása megjelent szakmai folyóiratokban is. Társai tisztelték, felnéztek rá; nagyhatású köszöntőket, megemlékezéseket tartott a tantestületben. Ezek közül kiemelkedett a gimnázium alapításának 275. évfordulóján és Brusznai Árpádról mondott emlékbeszéde.

2 gyermeke – édesapjuk példájának nyomán – szintén a tanári hivatást választotta. Felesége váratlan halála miatt 1990 után Budapestre gyermekeihez költözött, ahonnan azért hívásra szívesen jött vissza Veszprémbe és tartott visszaemlékező beszélgetéseket is a gimnázium könyvtárában.

Elismerésben ritkán volt része elvei miatt, de méltán kapta meg a rendszerváltozás után elsőként a Brusznai emlékérmét és azt követően Veszprém városának pedagógiai kitüntetését: a Ranolder-díjat. 75. születésnapjára baráti körünk által is támogatott, 1996-os iskolaigazgatói előterjesztést az „Arany katedra” kitüntetésre az akkori Művelődésügyi

Minisztérium visszadobta azzal, hogy „a tantestület véleménye becsatolandó” és 1997-ben ismételjük meg, de azon év elején elhalálozott.

Temetésére 1997. március 6-án a Farkasréti temetőben került sor.

Életrajzának itt leírt részleteihez befejezésül idézünk Horváth Géza 1986-os jubileumi ünnepségünkön elmondott beszédéből, amikor Lovassy Lászlóra – a mai gimnázium névadójára – emlékezett:

„Lovassy László családja vidékünkéről származik, a közeli Lovas község volt lakhelyük és névadó falujuk is. Elődei elköltöztek a Tiszántúlra és ő is már ott született; s ezen Felső-Tisza-vidék szülöttei „a szabadság oroszlánjai”: Bocskai hajdú, Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos. Tanulmányait az ősi múltú Debreceni Kollégiumban végezte, melynek diákjai nemzedékről nemzedékre rejtve írták a magyarság igéit a Csittvári Krónikába ...

Tanulmányai után a pozsonyi országgyűlési ifjak vezetője lett; itt másolták az országba szétküldött tudósításokat ..., amely tevékenysége miatt került börtönbe ... ahol lobogó elméje elborult ...

A hősök tragédiája magvetés és egy szebb jövő ígérete. Lovassy László fennmaradt levelei, újságcikkei kiváló, ragyogó tollú író sejtetnek, akinek alkotó tevékenysége nem bontakozhatott ki ... 1848 – a népek tavasza – meghozta a reformkor vágyainak teljesülését, amelyért hősünk is fáradozott. Újjászületett nemzetünk és elindult a korszerű fejlődés útján. 1849-ben nemzeti függetlenségi harcunkat leverték ugyan, de a polgári forradalom mégis győzött, elsőként Közép-Európában. Igaz ennek céljai csak 1867 után bontakozhattak ki, s ha nem is teljesen, de sok megvalósulhatott belőlük.

A hősök tragédiája lesújt és egyben fel is emel. Kegyelettel és tisztelettel hajtjuk meg az emlékezés zászlaját hősünk előtt ...”

Budapesti temetésén *Homonnai János* igazgatóhelyettes tanártársa által elmondott búcsúbeszédéből (1998. évi kiadványunkban már írtakat kiegészítve) közlünk most további részleteket.

„Horváth Géza a nagyműveltségű történelemtanár maga is egy darab történelem volt Veszprém életében. Hittel és lélekkel emberközpontú történelmet oktatott; vallotta, hogy egy nemzet nemcsak nyelvében él, hanem a múltjában is. A legalapvetőbb emberi értékekre nevelés mellett különösen fontosnak tartotta a hazaszeretetre, magyarság-tudatra nevelést. Sokan az ő óráin hallották először a Rákóczi kurucait hívó tárogató hangját, vagy az

1848/49-es szabadságharc honvédjeinek kürtjeleit ... Érdekesítően tudott félórát beszélni, pl. egy reneszánsz ablakról, és amikor diákjai letapsolták valamely műemlék épület homlokzatának ritmusát, a múzeumi dolgozók kíváncsian kérdezték, hogy melyik iskolában tanítják ilyen igényesen a művészettörténetet?!

Horváth Géza múltjában jelen volt a tudomány öröme. A művészeteknek szinte minden ágát magas szinten értette. Egyaránt otthon volt az ókori autorok műveinek, az európai vagy a keleti keresztény kultúrkörben keletkezett filozófiai irányzatoknak ismeretében. Megvan ebben a múltban a mélyebben átélt emberi lét öröme és szenvedése; következik ez már az előzőkből, mert aki tanítással, tudással, lélekkel foglalkozik, sokszor eltűnődhetett azon, mit jelent embernek, humánusnak, következetesnek, igaznak lenni.

Horváth tanár úr szigorú erkölcsi elvek szerint élt. A leghíresebb protestáns elődök – hitükért gályarabságot is vállaló prédikátorok – adták a példát, a mintát emberségből, hitvallásból ... Minden darabja igaz és értékes volt, s meg tudott maradni mindenfajta nyomás ellenére igaz embernek, hiteles tanárnak ... Fejfájára is illenének a következő sorok:

Küzdünk, verekszünk, s fölöttünk
kihajt a fű, virág a csillogó rögökre;
s mégis, de szép a hit és a remény,
e földiekkel játszó tünemény ...
Szép az élet és a halál is szép
annak, ki itt jól végezte tisztét! ...”

Befejezésül a tanítványok nevében jelentkező GUBICZA FERENC 1958-ban végzett diáktársunk szavait írjuk le:

„Horváth Géza tanár úr emlékezetemben nagy műveltségű, hatalmas lexikális ismeretekkel rendelkező, a magyarságára büszke tudós személyként maradt meg. Előadásában a különböző témák feldolgozása során szinte élvezte a szélesebb ismeretanyag közreadását. – Emlékszem, amikor pl. az egyik történelem órán Algériáról tanultunk, csupán e név öt nyelven történő megismertetésére, az ország kulturális emlékeire, hagyományaira milyen súlyt helyezett. Ő lényegesen többet és mást is mondott, mint ami a könyvben volt, hogy azt is olvassuk el ...

Az elmúlt évtizedekben történt találkozásaink alkalmával szinte nem lehetett megelőzni a köszönésben, mindig érdeklődött irántam és más tanítványok iránt is ...”